

KERK + Leven

WEEKBLAD — NUMMER 4 — 21 JANUARI 2009

Klapstoel
Greet
De Roye

blz. 7

Mgr. De Bie
over de toekomst
van de Kerk

blz. 9

Dossier
'Pleegzorg,
zorgenkind?'

blz. 12-13

antwerpen brugge hasselt gent mechelen

Wonder in het woud

Jozefien Van Huffel

De volstrekte overgave waarmee pater Damiaan anderhalve eeuw geleden zich bekommerde om mensen door iedereen gemeden, de melaatsen van Molokai, leidt wellicht nog dit jaar tot zijn heiligverklaring. Wat we echter evenmin mogen vergeten, is dat lepra ook vandaag nog wereldwijd slachtoffers maakt. Zoals de pygmeënkinderen Malula en Ebao.

Damiaanactie bestrijdt lepra bij de pygmeënen in Congo

MALULA (12) en Ebao (7) leven in het ondoordringbare Ituriwoud in het noordoosten van Congo. Tijdens het droge seizoen trekt hun pygmeëndorp diep het regenwoud in en leeft van de jacht. In het regenseizoen leven ze aan de woudrand en gaan de jongens op school.

Vorig jaar onderzocht Jacques Gumbaluka, arts voor Damiaanactie in de provincie, het hele dorp, gezin per gezin, op ziekten zoals lepra en tbc. Malula en Ebao hebben lepra. Gelukkig ontdekte de dokter dat tijdig, zodat ze zullen genezen. Zonder behandeling leidt lepra tot ernstige verminkingen, verlamming en blindheid.

Zoals de twee pygmeënjongens worden jaarlijks wereldwijd nog steeds een kwart miljoen nieuwe zieken ontdekt door leprabestrijdingsorganisaties zoals Damiaanactie. Dankzij zorgvuldige opsporing, onmiddellijke behandeling en een vlotte samenwerking met de gezondheidsprogramma's van de plaatselijke regeringen, daalt dat aantal wel aanzienlijk. Vandaag zijn we bijvoorbeeld al een heel eind verwijderd van de 730.000 nieuwe patiënten in 2001. Toch wacht in landen zoals India, Brazilië en Congo nog heel wat werk.

Oorspronkelijk

Damiaanactie is al sinds haar ontstaan in 1964 actief in Congo, maar het contact met de bevolkingsgroep van de pygmeënen, beschouwd als de oorspronkelijke bewoners van het land, is recenter. Oorlogen in de regio en ziektes bedreigen hen ernstig, en ze leven nog slechts met 60.000 in het Ituri-regenwoud.

Zoals in elk van de zestien landen waar ze actief is, werkt Damiaanactie in Congo met secretaria-

ten per regio, van waaruit medicijnen en medisch materieel worden verdeeld, en de werking gecoördineerd. Dokter Jacques is verantwoordelijk in de Oostprovincie. „Tachtig procent van onze zieken is pygmee”, vertelt hij. „Daarmee ligt het aantal leprabesmettingen drie keer hoger dan bij de Bantu's, de grootste Congolese bevolkingsgroep”, benadrukt Carla Reynders van Damiaanactie.

„Lange tijd bestreden de pygmeënen de ziekte met eigen middelen, plantengeneeskunde en rituelen. Zij geloven dat ziektes

wegblijven, zolang je natuur en goden maar tevreden houdt”, vervolgt Reynders. Contact met de leprabacil gebeurt in het regenseizoen, wanneer ze hun natuurlijke leefomgeving verlaten.

„Pygmeënen werken vaak voor Bantu's als drager of op plantages. Dan wisselen ze helaas ook ziektes uit.” Om een nog niet nader gekende reden blijken pygmeënen erg gevoelig voor huidziektes. „Een geluk bij een ongeluk is dat ze door het contact met Bantu's ook langzaam maar zeker de gezondheidsposten leren kennen.”

Aangezien zich een zorgwekkend aantal pygmeënen vanzelf aanbood, besliste Damiaanactie niet af te wachten. „We kammen het gebied uit, winnen het vertrouwen en brengen voorlichting op maat”, zegt Reynders. In vele dorpen kampten patiënten al tien jaar met zware verminkingen. Bij talloze anderen wezen vlekken op beginnende lepra.

Niet enkel de opsporing, ook de behandeling van lepra is lastig bij een nomadisch volk. „Pygmeënen zijn nooit patiënt zo en zo uit de Schoolstraat 31”, illustreert Reyn-

ders. „Hun iglovormige hutjes uit bladeren bouwen ze in een uur. Sterft iemand, dan doeken ze de hele vestiging op en trekken ze dieper het woud in.” Damiaanactie luidt daarom internationaal de alarmbel: voor een volk zoals de pygmeënen is een aangepaste behandeling vereist. „Liefst een die minder tijd in beslag neemt. Een dorp blijft zelden lang genoeg op één plaats om een behandeling, die toch zes maanden tot twee jaar duurt, rond te maken.”

Lees verder op bladzijde 17

Dokter Jacques Gumbaluka onderzoekt Malula's gezin op lepra en geeft uitleg over de behandeling. Een tolk vertaalt. © Jean Platteau